

พฤติกรรมภาวะผู้นำของผู้บริหารสตรีในโรงเรียนประถมศึกษา
ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

นางสาว มาลี อังคณาบุณยศิริ

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต

ภาควิชาบริหารการศึกษา

บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

พ.ศ. 2533

ISBN 974-577-500-2

ลิขสิทธิ์ของบัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

016804 i 10307096

LEADERSHIP BEHAVIOR OF FEMALE PRIMARY SCHOOL ADMINISTRATORS,
THE NORTHEASTERN REGION

Miss Malee Angkunanuwat

A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements
for the Degree of Master of Education
Department of Education Administration
Graduate School
Chulalongkorn University

1990

ISBN 974-577-500-2

มาลี อังคนานูวดี : พฤติกรรมภาวะผู้นำของผู้บริหารสตรีในโรงเรียนประถมศึกษา
ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ (LEADERSHIP BEHAVIOR OF FEMALE PRIMARY
SCHOOL ADMINISTRATORS, THE NORTHEASTERN REGION)

อ.ที่ปรึกษา : ผศ.ดร.วีระวัฒน์ อุทัยรัตน์, 116 หน้า. ISBN 974-577-500-2

การวิจัยครั้งนี้มีจุดมุ่งหมายเพื่อศึกษาพฤติกรรมภาวะผู้นำของผู้บริหารสตรีในโรงเรียน
ประถมศึกษา ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ และเพื่อเปรียบเทียบพฤติกรรมภาวะผู้นำของผู้บริหารสตรี
ในโรงเรียนประถมศึกษา ระหว่างกลุ่มผู้นำซึ่งดำรงตำแหน่ง ครูใหญ่ อาจารย์ใหญ่ และ ผู้อำนวยการ
โรงเรียน โดยใช้แบบสอบถามวัดพฤติกรรมภาวะผู้นำ เอ็มเอสคที (แมนเนจเม้นต์ สไคล
โคแอ็กโนวริส เทศ)

ผลการวิจัยพบว่า พฤติกรรมภาวะผู้นำของผู้บริหารสตรีในโรงเรียนประถมศึกษา ภาค
ตะวันออกเฉียงเหนือ ที่ดำรงตำแหน่ง ครูใหญ่ อาจารย์ใหญ่ และ ผู้อำนวยการโรงเรียน ต่างก็
ปรากฏเป็นแบบนักพัฒนาเหมือนกัน

การเปรียบเทียบพฤติกรรมภาวะผู้นำของผู้บริหารสตรีในโรงเรียนประถมศึกษา ภาค
ตะวันออกเฉียงเหนือ เกี่ยวกับมิติภาวะผู้นำทั้ง 3 มิติ คือ มิติกิจสัมพันธ์ มิติมิตรสัมพันธ์ และ มิติ
ประสิทธิผล ปรากฏว่าผู้บริหารสตรีที่ดำรงตำแหน่ง ครูใหญ่ อาจารย์ใหญ่ และ ผู้อำนวยการ-
โรงเรียน มีพฤติกรรมภาวะผู้นำทั้ง 3 มิติ ไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

ภาควิชา ศึกษาศาสตร์
สาขาวิชา ศึกษาศาสตร์
ปีการศึกษา 2532

ลายมือชื่อนิสิต
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา

MALEE ANGKUNANUWAT : LEADERSHIP BEHAVIOR OF FEMALE PRIMARY SCHOOL ADMINISTRATORS, THE NORTHEASTERN REGION.

THESIS ADVISOR : ASST. PROF. WEERAWAT UTAIRAT, Ph.D. 116 pp.

ISBN 974-577-500-2

The purposes of this research were to study the leadership behavior of female primary school administrators which emphasis in the Northeastern Region and to compare the administrative leadership dimension of female primary school administrators regarding school sizes. The data were gathered and analyzed by using a research instrument called MSDT (The Management Style Diagnosis Test) which consisted of 64 three - dimensional questionnaire items.

The findings of this research were as follows :-

The leadership behavior styles of female primary school administrators in the Northeastern region were mostly as developer.

The comparative behavior leadership styles of female primary school administrators in the Northeastern region concerning the task oriented dimension, the relationship oriented dimension and the effectiveness oriented dimension from the one - way analysis of variance were found not statistically significant differences.

ภาควิชาบริหารการศึกษาศึกษา.....
สาขาวิชาบริหารการศึกษาศึกษา.....
ปีการศึกษา2532.....

ลายมือชื่อนิสิต
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้ได้สำเร็จลุล่วงไปด้วยความช่วยเหลือเป็นอย่างดียิ่งของ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วีระวัฒน์ อุทัยรัตน์ ซึ่งเป็นทั้งอาจารย์ที่ปรึกษาวิชาการและ อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ โดยได้กรุณาให้ความช่วยเหลือ แนะนำ ตลอดจนถึงการ ให้คำปรึกษาต่าง ๆ อันเป็นประโยชน์แก่ผู้วิจัยเป็นอย่างยิ่ง และผู้วิจัยขอขอบพระคุณ รองศาสตราจารย์ ดร.อุทัย บุญประเสริฐ และ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สนานจิตร สุคนธ์ทรัพย์ ที่ได้กรุณาแสดงความคิดเห็น และให้คำแนะนำต่าง ๆ เพื่อการปรับปรุง แก้ไข ทำให้วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สมบูรณ์ยิ่งขึ้น ขอขอบพระคุณ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.บุญมี เฌรยอก และ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ วไลรัตน์ บุญสวัสดิ์ ที่ได้ให้คำปรึกษา แนะนำ อันเป็นประโยชน์ต่อผู้วิจัยด้วยดีตลอดมา และเนื่องจากทุนการวิจัยครั้งนี้ บาง ส่วนได้มาจากทุนอุดหนุนการวิจัยของบัณฑิตวิทยาลัย จึงขอขอบพระคุณบัณฑิตวิทยาลัย มา ณ ที่นี้ด้วย

ผู้วิจัยขอขอบพระคุณ นางละมัย อังคณาญาติ และ นางสาวบุษริน แซ่อึ้ง ซึ่ง สนับสนุนในด้านการเงิน และให้กำลังใจแก่ผู้วิจัยเสมอมาจนสำเร็จการศึกษา และขอ ขอบคุณ นายอุทร นิยมชาติ ที่ได้ให้ความอนุเคราะห์ ช่วยเหลือ สนับสนุน เกี่ยวกับการ ค่าเนิมนการต่าง ๆ ของการวิจัยครั้งนี้ด้วย

มาลี อังคณาญาติ

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	จ
กิตติกรรมประกาศ	ฉ
สารบัญตาราง	ญ
สารบัญแผนภูมิ	ฉ
บทที่	
1 บทนำ	1
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา	1
วัตถุประสงค์ของการวิจัย	6
สมมุติฐานการวิจัย	6
ข้อกีดกลางเบื้องต้น	6
ขอบเขตของการวิจัย	7
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ	7
คำนิยามที่ใช้ในการวิจัย	7
วิธีดำเนินการวิจัย	9
ประชากร	9
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	9
วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล	10
การวิเคราะห์ข้อมูล	10
ลำดับขั้นในการเสนอผลการวิจัย	10

สารบัญ (ต่อ)

บทที่		หน้า
2	เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	11
	หน้าที่และความรับผิดชอบของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา	11
	ความหมายเกี่ยวกับผู้นำ	14
	ความหมายของภาวะผู้นำ	17
	องค์ประกอบที่มีอิทธิพลต่อแบบของการเป็นผู้นำ	18
	คุณลักษณะของผู้นำ	20
	บทบาทหน้าที่และความรับผิดชอบของผู้นำ	24
	ทฤษฎีและการวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการเป็นผู้นำ	26
	แนวเหตุผลสำคัญของทฤษฎี 3 มิติ	32
	ลักษณะผู้นำตามแบบของเรคคิน	36
	การศึกษาทฤษฎีสามมิติของเรคคินในประเทศไทย	45
	การศึกษาทฤษฎีสามมิติในต่างประเทศ	48
	สภาพทั่วไปของสตรีในระบบราชการไทย	51
3	วิธีดำเนินการวิจัย	56
	วัตถุประสงค์ของการวิจัย	56
	สมมุติฐานการวิจัย	56
	ประชากรที่ใช้ในการวิจัย	56
	เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	58
	วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล	58
	วิธีการวิเคราะห์ข้อมูล	61

สารบัญ (ต่อ)

บทที่	หน้า
4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	67
ตอนที่ 1 การวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับสถานภาพของ ผู้ตอบแบบสอบถาม	67
ตอนที่ 2 การวิเคราะห์พฤติกรรมภาวะผู้นำของผู้บริหารสตรี ในโรงเรียนประถมศึกษา ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ..	73
5 สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ	86
วัตถุประสงค์ของการวิจัย	86
สมมุติฐานการวิจัย	86
วิธีดำเนินการวิจัย	86
การวิเคราะห์ข้อมูล	87
สรุปผลการวิจัย	87
อภิปรายผลการวิจัย	89
ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้	95
ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป	95
รายการอ้างอิง	96
ภาคผนวก	102
ประวัติผู้เขียน	116

สารบัญตาราง

ตารางที่		หน้า
1	จำนวนผู้บริหารโรงเรียน จำแนกตามตำแหน่ง ในจังหวัดต่าง ๆ ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ	57
2	จำนวนแบบสอบถามที่ส่งไปและได้รับกลับคืน	59
3	สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามตำแหน่ง	67
4	สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามอายุ	68
5	สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามวุฒิการศึกษา ...	69
6	สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามระยะเวลา ที่ดำรงตำแหน่งผู้บริหาร	70
7	สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตาม สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดที่ปฏิบัติงานอยู่	71
8	แสดงพฤติกรรมภาวะผู้นำของผู้บริหารสตรี ตำแหน่งครูใหญ่ ในโรงเรียนประถมศึกษา ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ	74
9	แสดงพฤติกรรมภาวะผู้นำของผู้บริหารสตรี ตำแหน่ง อาจารย์ใหญ่ ในโรงเรียนประถมศึกษา ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ	76
10	แสดงพฤติกรรมภาวะผู้นำของผู้บริหารสตรี ตำแหน่ง ผู้อำนวยการโรงเรียน ในโรงเรียนประถมศึกษา ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ	78
11	แสดงพฤติกรรมภาวะผู้นำของผู้บริหารสตรี ตำแหน่ง ครูใหญ่ อาจารย์ใหญ่ และ ผู้อำนวยการโรงเรียน	80
12	การแจกแจงความถี่ของแบบพฤติกรรมภาวะผู้นำของ ผู้บริหารสตรีในโรงเรียนประถมศึกษา ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ. 8๑	
13	ความแปรปรวนของคะแนนมีติภาวะผู้นำค่านักจัมพันธ์ของ ครูใหญ่ อาจารย์ใหญ่ และ ผู้อำนวยการโรงเรียน	83

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตารางที่		หน้า
14	ความแปรปรวนของคะแนนมิติกาวะผู้นำค่านิยมสัมพันธของ ครูใหญ่ อาจารย์ใหญ่ และ ผู้อำนวยการโรงเรียน	84
15	ความแปรปรวนของคะแนนมิติกาวะผู้นำค่านิยมประสิทธิผลของ ครูใหญ่ อาจารย์ใหญ่ และ ผู้อำนวยการโรงเรียน	85

สารบัญแผนภูมิ

แผนภูมิที่		หน้า
1	ตารางลักษณะของการบริหาร	30
2	แสดงมิติทั้ง 3 ของ 3 - D THEORY	33
3	แสดงแบบผู้นำในทางบริหารตามทฤษฎี 3 มิติ	35
4	แสดงลักษณะภาวะผู้นำ 8 ลักษณะ	38